

RYNEK INFORMACJI GOSPODARCZEJ W POLSCE STRUKTURA I PLANOWANE KIERUNKI ZMIAN

POD REDAKCJĄ
KRYSTIANA KOWALEWSKIEGO

PAŹDZIERNIK 2016 R.

INSTYTUT JAGIELLOŃSKI
www.jagiellonski.pl

**RYNEK INFORMACJI
GOSPODARCZEJ W POLSCE
STRUKTURA I PLANOWANE
KIERUNKI ZMIAN**

POD REDAKCJĄ
KRYSTIANA KÓWALEWSKIEGO

Projekt i skład: Piotr Perzyna
NOWEMEDIA24.PL

©Copyright by
Instytut Jagielloński 2016

 INSTYTUT JAGIELLOŃSKI
www.jagiellonski.pl

ul. Marszałkowska 84/92 lok. 115
00-514 Warszawa

Kontakt do mediów:
Wojciech Jakóbiak
Tel. (+48) 509 404 516
Fax. (+48)22 256 26 05
e-mail: instytut@jagiellonski.pl

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	5
2.	UCZESTNICY RYNKU INFORMACJI GOSPODARCZEJ	6
3.	HISTORIA REGULACJI RYNKU INFORMACJI GOSPODARCZEJ	11
4.	WIODĄCE PROBLEMY RYNKU INFORMACJI GOSPODARCZEJ	12
5.	PODSUMOWANIE	19

1. WSTĘP

Rozwinięty obrót gospodarczy opierający się na wzajemnych kontraktach i ekwiwalentnych świadczeniach ze swej natury wiąże się z występowaniem niepewności pomiędzy kontrahentami. Obraz niepewności wzmocniony jest przez dane, wedle których bez mała 10% faktur jest w Polsce regulowanych z opóźnieniem przekraczającym 90 dni. Wiodącym problemem w powyższym zakresie wydają się być trudności ze zdobyciem informacji mogących służyć ocenie wiarygodności biznesowej kontrahenta.

Każdorazowe zdobywanie takich informacji we własnym zakresie jest dla przedsiębiorców czasochłonne, wiąże się z dużymi kosztami, a przy tym nie daje dostatecznych gwarancji co do pewności posiadanych danych.

Stąd też, wysiłkiem wspólnym prawodawcy i sektora prywatnego, podjęto w Polsce próby utworzenia rynku informacji gospodarczej, których rezultatem jest obecność na rynku podmiotów oferujących dostęp do danych użytecznych pod kątem oceny wiarygodności finansowej potencjalnego kontrahenta. Kluczowe znaczenie w tym zakresie mają informacje dotyczące zadłużenia poszczególnych podmiotów.

2. UCZESTNICY RYNKU INFORMACJI GOSPODARCZEJ

Odmienne niż w przypadku większości gromadzonych przez państwo danych o istotnym dla obrotu gospodarczego znaczeniu, informacja gospodarcza nie posiada w Polsce jednego, centralnego i publicznego rejestru.

BY ZWIĘKSZYĆ
PEWNOŚĆ
POSIADANYCH
INFORMACJI
ZALECA SIĘ ZATEM
UZYSKANIE
INFORMACJI
ZE WSZYSTKICH
BIG-ÓW.

Bazy danych gromadzące informacje o długach i dłużnikach prowadzone są przez podmioty prywatne. Według stanu na wrzesień 2016 r. na rynku obecnych jest pięć biur informacji gospodarczej (BIG), tj. instytucji wyspecjalizowanych w gromadzeniu danych o niezależnych dłużnikach. Biura są spółkami prawa handlowego. Każde z nich prowadzi własny rejestr długów i dłużników. Pomiędzy biurami nie istnieje wzajemny obowiązek informacyjny. Wpis w jednym z rejestrów nie uniemożliwia jednak dokonania wpisów w pozostałych rejestrach dla tego samego długu. By zwiększyć pewność posiadanych informacji zaleca się zatem uzyskanie informacji ze wszystkich BIG-ów. Zwraca się przy tym jednak uwagę na brak mechanizmów prawnych gwarantujących aktualność i kompleksowość gromadzonych przez BIGi danych. Przekłada się to na ograniczoną popularność rozwiązań oferowanych przez BIG-i.

Nadzór nad działalnością biur informacji gospodarczej sprawuje Ministerstwo Rozwoju.

Według aktualnego stanu prawnego na rynku funkcjonuje 5 podmiotów:

- Krajowy Rejestr Długów BIG;
- Rejestr Dłużników ERIF BIG;
- Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej (KBIG);
- Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych BIG (KIDT);
- BIG InfoMonitor.

Biura informacji gospodarczej oferują dwie usługi dedykowane dla niepozostających we wzajemnej zależności grup odbiorców. Pierwszą kategorię klientów BIG stanowią podmioty zainteresowane umieszczeniem w rejestrze informacji na temat nieuregulowanych wierzytelności i personalii swoich własnych dłużników, a następnie przechowywaniem i udostępnianiem takiej informacji. Drugą kategorię stanowią uczestnicy rynku zainteresowani pozyskaniem informacji o innych podmiotach. Niejako bierną rolę odgrywa we wszystkim sam dłużnik, którego personalia i długi stają się przedmiotem zainteresowania pozostałych podmiotów.

Choć wiodącymi klientami biur informacji gospodarczej są przedsiębiorcy, o wpisanie dłużnika do rejestru mogą ubiegać się również konsumenci. W drugim przypadku obwarowane jest to jednak dodatkowym rygoryzmem – osoba taka musi posiadać tytuł wykonawczy, tj. dokument urzędowy stwierdzający istnienie i zakres nadającego się do egzekucji roszczenia.

Tytuły wykonawcze dzieli się na:

- tytuły wykonawcze cywilne, którymi są tytuły egzekucyjne zaopatrzone przez sąd w klauzulę wykonalności;
- tytuły wystawiane w toku postępowania egzekucyjnego w administracji;
- tytuły wykonawcze wystawiane przez sądy karne;
- tytuły wykonawcze wystawiane przez organy orzekające w postępowaniu karnym skarbowym.

Informację o zalegających z należnościami płatnikach w zakresie zobowiązań prywatno-prawnych przekazywać mogą do biur informacji gospodarczej również jednostki samorządu terytorialnego.

Wyłącznie do wierzyciela należy decyzja, do ilu biur skierowana zostanie informacja o dłużniku.

O uzyskanie z BIG informacji na temat konkretnego podmiotu mogą ubiegać się zarówno osoby fizyczne, jak i przedsiębiorcy, jednak dla obu grup różny jest zakres informacji, które mogą uzyskać. Przedsiębiorcy i osoby fizyczne mogą co do zasady bez ograniczeń uzyskiwać informacje o dowolnym przedsiębiorcy (w tym i na swój temat). Inaczej uregulowana jest sytuacja informacji dotyczących osób fizycznych – o informacje takie mogą ubiegać się wyłącznie przedsiębiorcy, po uzyskaniu zgody będącego przedmiotem zainteresowania podmiotu.

Osoby fizyczne (konsumenci) dysponują dodatkowo prawem do bezpłatnego sprawdzenia swojego własnego stanu zadłużenia figurującego w rejestrach. Mogą z niego korzystać nie częściej niż raz na 6 miesięcy.

Z biur informacji gospodarczej korzystać mogą podmioty ze wszystkich sektorów gospodarki. Nie ma również znaczenia pierwotny, czy wtórny charakter wierzyciela.

CO JEST GROMADZONE W BAZACH?

Centralnym punktem analizy rynku biur informacji gospodarczej jest informacja o nieuregulowanym długi skorelowana z personaliami dłużnika. Biuro informacji gospodarczej posiada ustawowy obowiązek przyjmowania, przechowywania i ujawniania ww. danych. W momencie wpisu dłużnika do rejestru dług traci swoją anonimowość, a informacja o nim staje się publicznie dostępna.

Co oczywiste nie każdy dług automatycznie trafia do bazy. Konieczne jest jego uprzednie zgłoszenie przez wierzyciela. Ponadto, dług spełniać musi określone kryteria. Do rejestru trafiają wyłącznie wierzytelności o określonej wysokości i tylko takie, w stosunku do których upłynął już odpowiedni okres od terminu płatności. Wierzytelność musi być potwierdzona odpowiednim stosunkiem prawnym, tj. np. umową. Do rejestrów trafiają zazwyczaj zaległości wynoszące minimum 200 zł dla konsumentów i 500 zł dla przedsiębiorców, dla których upłynęło 60 dni od terminu płatności. Powyższe wymagania nie obejmują wierzytelności stwierdzonych tytułem wykonawczym. W takim przypadku do wpisu w rejestrze wystarczy, ażeby wierzyciel przed przekazaniem danych do rejestru wysłał dłużnikowi powiadomienie o zamiarze dokonania wpisu. Wpis dokonywany jest w momencie upływu terminu wskazanego w przepisie.

Ostatnimi czasy upowszechnia się praktyka gromadzenia w bazach informacji o pozytywnym dla dłużnika wydzwieku, świadczących o jego rzetelności i terminowości. Tym samym generowana jest pozytywna historia dłużnika. Do dokonania wpisu będącego podstawą informacji pozytywnej kwalifikują się wierzytelności uregulowane najpóźniej do 59 dnia od terminu wymagalności.

CZEMU SŁUŻY UMIESZCZENIE INFORMACJI W BAZIE?

Skumulowanie informacji o zadłużeniu konkretnego podmiotu w jednym miejscu ułatwia w znacznym stopniu ocenę jego kondycji finansowej oraz może dostarczać informacji wiodących pod kątem oceny wiarygodności biznesowej. Umieszczenie dłużnika w bazie identyfikuje go jako nierzetelnego, a to może rodzić daleko posunięte konsekwencje, szczególnie w kontekście potencjalnego zaciągania zobowiązań. Od teraz każdy przedsiębiorca będzie mógł uzyskać informację o stanie jego zadłużenia, wystarczy że złoży stosowny wniosek. Nieterminowe płatności dłużników identyfikowane są jako jedna z głównych utrudnień prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.

O UZYSKANIE Z BIG INFORMACJI NA TEMAT KONKRETNego PODMIOTU MOGĄ UBIEGAĆ SIĘ ZARÓWNO OSOBY FIZYCZNE, JAK I PRZEDSIĘBIORCY, JEDNAK DLA OBU GRUP RÓŻNY JEST ZAKRES INFORMACJI, KTÓRE MOGĄ UZYSKAĆ.

**WARTO ZAUWAŻYĆ,
ŻE DO REJESTRU TRAFIĆ
MOGĄ RÓWNIEŻ
OSOBY ZALEGAJĄCE
Z OPŁATAMI
PUBLICZNYMI, TAKIE JAK
NA PRZYKŁAD
UCHYLAJĄCE SIĘ
OD PŁATNOŚCI ZA BILETY
KOMUNIKACJI
MIEJSKIEJ.**

Warto zauważyć, że do rejestru trafić mogą również osoby zalegające z opłatami publicznymi, takie jak na przykład uchylające się od płatności za bilety komunikacji miejskiej, co może stanowić rodzaj dodatkowej sankcji.

Alternatywnie, uzyskanie informacji pozytywnej wystawia swoisty certyfikat wiarygodności legitymujący dany podmiot jako rzetelnego partnera biznesowego. Uwiarygadnia się tym samym jego historia kredytowa, co niejednokrotnie jest dla banków dużo cenniejszą informacją niż uprzedni brak jakiegokolwiek zadłużenia. Informacja w tym zakresie jest niezwykle cenna dla masowych dostawców towarów i usług, którzy na etapie podpisywania umów z nowymi kontrahentami dokonują w oparciu o dane z BIG procedur *scoringowych*, tj. punktowej oceny wiarygodności potencjalnego kontrahenta. Rozwiązanie jest również stosowane przez przedsiębiorców z sektora MSP, jako powszechne narzędzie umożliwiające oszacowanie ryzyka kontraktu.

Osobnym elementem pozostaje zbiorcza wartość zgromadzonych danych, stanowiąca niezwykle cenną informację o stanie gospodarki.

PRODUKTY OFEROWANE NA RYNKU – DANE SZCZEGÓŁOWE

Ochrona przedsiębiorcy przed nieuczciwymi kontrahentami – biura informacji gospodarczej oferują dane mogące służyć ocenie wypłacalności przedsiębiorców. Podmiot ubiegający się o informację może na wniosek uzyskać informację o bieżącej wysokości zadłużenia przedsiębiorcy będącego przedmiotem jego zainteresowania, jak również zlecić monitoring kondycji finansowej w dłuższym okresie. Informacje w powyższym zakresie są najczęściej udostępniane drogą internetową, w związku z czym raport o stanie danego przedsiębiorstwa może znaleźć się u klienta BIGu już w ciągu kilku chwil.

Raport o dłużniku zawiera:

- dane personalne;
- informację o łącznej wysokości wszystkich zobowiązań danego podmiotu z podziałem na poszczególne zobowiązania;
- daty wymagalności poszczególnych zobowiązań;
- informacje o ewentualnym kwestionowaniu zobowiązań przez dłużnika.

W ramach monitoringu finansowego zainteresowany przedsiębiorca może uzyskać informacje o wybranych aspektach działalności konkretnego podmiotu w określonym odcinku czasowym. Przedsiębiorca sam decyduje, o jakich zdarzeniach chce być informowany. Dane udostępniane są często w wygodnej dla klienta formie np. przy użyciu aplikacji mobilnych, czy też raportowania zmian poprzez SMSy.

Z możliwości sprawdzenia znajdujących się w rejestrze informacji na swój temat raz na 6 miesięcy może bezpłatnie skorzystać każdy konsument. Pozwala to zabezpieczyć się przed wystąpieniem negatywnych konsekwencji figurowania w rejestrze.

Biura oferują często szerszy dostęp do informacji o przedsiębiorstwie, pozwalający podmiotowi zorientować się w bieżącej sytuacji finansowej kontrahenta, ocenić zdolność do realizacji wspólnych zamierzeń i dowiedzieć się o ewentualnych problemach finansowych.

Ostatnimi czasy spotyka się również dostępne dla konsumentów rejestry oceniające wiarygodność sklepów internetowych.

Prewencja finansowa – usługa oparta na mechanizmie swojej autokontroli, w ramach której monitorowane i rejestrowane są zachowania dotyczące podmiotu na jego własne życzenie. Podmiot uzyskuje informacje o wszystkich próbach pozyskania informacji na jego temat, co pozwala często zorientować się o realności zamierzeń potencjalnego kontrahenta.

W praktyce spotykane są również tzw. pieczęci prewencyjne, tj. znaki umieszczane na dokumentach informujące, że stwierdzone dokumentem zobowiązanie będzie monitorowane przez jedno z biur informacji gospodarczej.

Dopisywanie dłużników do rejestru – wiodąca usługa biur informacji gospodarczej. Polega na dopisaniu do rejestru pozostającego w opóźnieniu dłużnika. Dzieje się to na wniosek wierzyciela. Wpis do rejestru jest dla dłużnika równoznaczny z utratą wiarygodności w oczach innych uczestników obrotu gospodarczego. Szacuje się, że ok. 85% dłużników spłaca należność w ciągu dwóch miesięcy od momentu dopisania do rejestru. Narzędzie jest bardzo często wykorzystywane przez konsumentów, którym umożliwia odzyskiwanie zaległych alimentów, pensji, odsetek etc.

Usługi skierowane do klientów instytucjonalnych – biura informacji gospodarczej współpracują z jednostkami samorządu terytorialnego i sektorem mieszkaniowym. Współpraca nakierowana jest na zwiększenie pewności i skuteczności ściągania należności, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia troski o wynik finansowy będący nierzadko przedmiotem publicznego zainteresowania i podlegający wyborczej weryfikacji. Tym samym BIGi wspierają te podmioty przy odzyskiwaniu należności, biorąc na siebie część obowiązków w tym zakresie oraz oferując wsparcie doradcze. Biura przejmują na siebie np. wysyłkę wezwań do zapłaty, dokonują oceny wiarygodności płatników oraz oferują możliwość stałej kontroli potencjalnych kontrahentów.

Informacja pozytywna - wpis do rejestru informujący, że podmiot terminowo reguluje swoje należności, bądź też jego opóźnienia nie przekraczają 59 dni. Taki wpis w rejestrze stanowi potwierdzenie dotychczasowej wiarygodności i sumienności podmiotu. Informacja obejmuje dane w zakresie uregulowanych terminowo rat kredytów, opłat abonamentowych, płatności wynikających ze zobowiązań cywilno-prawnych, czynszów

etc. Uregulowane płatności nie mogą pochodzić sprzed 12 miesięcy. Prawo do dopisywania informacji pozytywnych posiadają banki, instytucje pożyczkowe, dostawcy internetu i telewizji oraz przedsiębiorcy, którzy wystawili na rzecz badanego podmiotu uregulowaną fakturę z odroczonego terminem płatności.

Informacja o niefigurowaniu w rejestrze - informacja świadcząca, że dany podmiot nie figuruje obecnie w rejestrze długów. Wydawana na wniosek zainteresowanego podmiotu. Podmiot, którym brak jest informacji w rejestrze długów może ubiegać się o wydanie stosownego certyfikatu, na zasadach określanych przez poszczególne BIGi. Często, oprócz kondycji finansowej brane pod uwagę jest również stosowanie zasad etyki biznesowej.

„Czyszczenie BIG” - na rynku informacji gospodarczej funkcjonuje szereg podmiotów oferujących usługę tzw. „Czyszczenia BIG”, polegającą na usunięciu z rejestrów BIG wszystkich niekorzystnych informacji o danym podmiocie. Z wyłączeniem sytuacji, kiedy doszło do pomyłki jedyną skuteczną metodą usunięcia wpisu w BIG jest spłata zadłużenia. Stąd też metody przedsiębiorstw oferujących usuwanie danych z rejestru innymi sposobami stanowią próbę obejścia obowiązujących przepisów prawa.

Oprócz powyższych zastosowań, dane zgromadzone w rejestrach BIG stanowią doskonałe źródło informacji o stanie poszczególnych sektorów gospodarki i pozwalają generować dane statystyczne opisujące kondycję jej konkretnych gałęzi. Pozwala to zorientować się w panujących trendach jak również służy za podstawę oceny koniunktur.

WPIS DO REJESTRU
JEST DLA DŁUŻNIKA
RÓWNOZNACZNY
Z UTRATĄ WIARYGODNOŚCI
W OCZACH INNYCH
UCZESTNIKÓW OBROTU
GOSPODARCZEGO.

3. HISTORIA REGULACJI RYNKU INFORMACJI GOSPODARCZEJ

Podstawa prawna dla funkcjonowania w Polsce systemu informacji gospodarczych została stworzona poprzednio obowiązującą ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych.

W PROJEKCIE PRZEWIDZIANO REGULACJE ODNOSZĄCE SIĘ DO MOŻLIWOŚCI PRZEKAZYWANIA INFORMACJI GOSPODARCZYCH PRZEZ BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ.

Ustawa określała zasady i tryb przekazywania informacji gospodarczych dotyczących wiarygodności płatniczej przedsiębiorców i konsumentów, w tym danych o zwłocie w wykonywaniu zobowiązań pieniężnych, danych o fakcie wypełnienia zobowiązań, które na żądanie dłużnika również mogą zostać udostępnione oraz danych o posłużeniu się podrobionym lub cudzym dokumentem.

Po czterech latach obowiązywania poprzedniej ustawy, w oparciu o ankietę przeprowadzoną wśród przedsiębiorców i biur informacji gospodarczej, badania jakościowe oraz problemy wskazywane przez przedsiębiorców, dokonano oceny jej funkcjonowania. W wyniku analiz wskazano na szereg problemów związanych z stosowaniem ówczesnej regulacji. Na pierwszym miejscu katalogu największych wad ustawy wskazano wówczas na brak zapewnienia wymiany informacji pomiędzy różnymi podmiotami gromadzącymi dane na temat zobowiązań. Do innych mankamentów zaliczono brak systemu wczesnego ostrzegania przedsiębiorców przed nieuczciwymi kontrahentami, brak wiarygodnych i aktualnych danych, brak możliwości dokonywania weryfikacji wiarygodności płatniczej kontrahentów.

Ocena funkcjonowania ówczesnej ustawy była impulsem do rozpoczęcia prac nad jej nowelizacją. Jednakże, ze względu na obszerność zmian, podjęto ostatecznie decyzję o przygotowaniu projektu nowej regulacji.

W uzasadnieniu do projektu z 2009 r. wskazano, iż celami nowej ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych powinna być poprawa funkcjonowania systemu wymiany informacji gospodarczych, poprawa warunków funkcjonowania biur informacji gospodarczej i lepsza ochrona wierzycieli. Wymieniono także katalog jedenastu najważniejszych zmian, które miały służyć realizacji powyższych celów. Wśród nich wymieniono m.in. wprowadzenie możliwości wymiany informacji pomiędzy biurami a podobnymi instytucjami działającymi w krajach Unii Europejskiej oraz umożliwienie faktycznej współpracy i wymiany informacji pomiędzy biurami informacji gospodarczej a Biurem Informacji Kredytowej.

W projekcie przewidziano regulacje odnoszące się do możliwości przekazywania informacji gospodarczych przez Biuro Informacji Kredytowej, utworzone na podstawie art. 105 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, do biur informacji gospodarczej. W tym zakresie projekt przewidywał wyłączenie stosowania określonych przepisów dotyczących elementów koniecznych informacji gospodarczej na temat dłużnika będącego osobą fizyczną.

Zgodnie z projektem nowelizacja art. 105 Prawa bankowego w założeniu projektodawców miała na celu umożliwienie faktycznej wymiany informacji pomiędzy biurem informacji kredytowej a biurami informacji gospodarczej. Zgodnie z uzasadnieniem do projektu z 1997 r. uzyskanie

przez biura dostępu do bogatych zasobów informacyjnych instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe miało istotne znaczenie dla rozwoju rynku informacji gospodarczych.

Na dysfunkcje systemu, w obszarze współpracy pomiędzy biurami informacji gospodarczych a Biurem Informacji Kredytowej wskazano także w Ocenie Skutków Regulacji dołączonej do przesłanego do Sejmu projektu ustawy. Wskazano na nierównoprawność tych podmiotów stwierdzając ponadto, iż zasady współpracy biur informacji gospodarczych z BIK określone w wówczas obowiązującej ustawie tę nierównoprawność utrwalają.

Pomimo wskazywania na etapie tworzenia obecnie obowiązującej ustawy na liczne problemy funkcjonowania systemu wymiany informacji pomiędzy biurami informacji gospodarczej a Biurem Informacji Kredytowej oraz pomiędzy samymi biurami ostateczny kształt regulacji nie wychodził naprzeciw licznym postulatom zainteresowanych podmiotów. Uchwalona w dniu 9 kwietnia 2010 r. ustawa o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w niedostateczny sposób uregulowała zagadnienia wymiany informacji pomiędzy powyżej wskazanymi podmiotami.

POMIMO WSKAZYWANIA (...) NA LICZNE PROBLEMY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU WYMIANY INFORMACJI POMIĘDZY BIURAMI INFORMACJI GOSPODARCZEJ A BIUREM INFORMACJI KREDYTOWEJ (...) OSTATECZNY KSZTAŁT REGULACJI NIE WYCHODZIŁ NAPRZECIW LICZNYM POSTULATOM ZAINTERESOWANYCH PODMIOTÓW.

4. WIODĄCE PROBLEMY RYNKU INFORMACJI GOSPODARCZEJ

Podstawa prawna dla funkcjonowania w Polsce systemu informacji gospodarczych została stworzona poprzednio obowiązującą ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych.

W OBECNYM STANIE
PRAWNYM BRAK JEST
PRZEPISÓW W SPOSÓB
DOSTATECZNY
REGULUJĄCYCH
PRZEKAZYWANIE
INFORMACJI
GOSPODARCZYCH
POMIĘDZY BIURAMI
INFORMACJI
GOSPODARCZEJ.

W obecnym stanie prawnym brak jest przepisów w sposób dostateczny regulujących przekazywanie informacji gospodarczych pomiędzy biurami informacji gospodarczej. Nie można bowiem za regulację taką uznać przepisu art. 7 ust. 4 ustawy zgodnie z którym biuro nie może powierzyć innym podmiotom wykonywania czynności związanych z podstawowym i dodatkowym przedmiotem działalności gospodarczej, określonym w ustawie, z wyjątkiem innych biur oraz instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, czyli Biuru Informacji Kredytowej. Regulacja ta odnosi się do zagadnienia *outsourcingu*. Chociaż ustawodawca dopuścił taką możliwość słusznie wychodząc z założenia, że rozwiązanie to nie będzie sprzeczne z celami ustawy, to stwierdzić można, że realizacja tego uprawnienia ma przede wszystkim charakter potencjalny.

Zagadnienie odnoszące się do transgranicznej wymiany danych pomiędzy biurami informacji gospodarczej a podmiotami dysponującymi tymi danymi uregulowano w obecnie obowiązującej ustawie w art. 9. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu biura informacji gospodarczej mogą wymieniać dane dotyczące wiarygodności płatniczej z instytucjami dysponującymi takimi danymi mającymi siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. W poprzednio obowiązującej ustawie zagadnienie transgranicznej wymiany danych go-

spodarczych nie było przedmiotem regulacji. Pomimo potrzeby dokonania stosownej regulacji, co uczyniono w obowiązującym akcie, zakres normowania, cechujący się dużym stopniem ogólności, jest przedmiotem krytyki, brak jest bowiem możliwości sprawowania przez polskie organy władzy publicznej skutecznego nadzoru nad przepływem i dalszym przetwarzaniem tych danych. Zwracano także uwagę na konieczność zapewnienia spójności tej regulacji z przepisami z zakresu ochrony danych osobowych.

W kontekście rozważań na temat wymiany informacji gospodarczych w obowiązującym porządku prawnym szczególne znaczenie posiada art. 13 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Zakres przedmiotowy regulacji analizowany być musi wraz z przepisem art. 105 ust. 4a-4a2 Prawa bankowego.

Celem przywołanego art. 13 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych jest określenie zasad, na jakich biuro informacji gospodarczych może ujawniać dane udostępnione przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego, to jest w szczególności Biuro Informacji Kredytowej. Przepis stanowi, iż biuro ujawnia dane udostępnione przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe w celu realizacji złożonych w biurze wniosków o ujawnienie tych danych.

Tak więc powyższy przepis art. 13 daje biurom możliwość udostępniania tych danych nie odnosząc się do wzajemnych relacji pomiędzy podmiotami oraz nie regulując kwestii dostępu biura do danych posiadanych przez Biuro Informacji Kredytowej. W zakresie tym odnieść się należy do wskazanych powyżej przepisów Prawa bankowego.

Zgodnie z treścią art. 105 ust. 4a Prawa bankowego instytucje utworzone na podstawie ust. 4 mogą udostępniać, z zastrzeżeniem ust. 4a1 i 4a2, biurom informacji gospodarczej działającym na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych dane w drodze teletransmisji. W piśmiennictwie podkreślano, iż celem tej regulacji było wyeliminowanie wątpliwości dotyczących zasad udostępniania informacji pomiędzy biurami informacji gospodarczej a Biurem Informacji Kredytowej oraz zapewnienie efektywnej wymiany informacji pomiędzy rejestrami informacji bankowej a biurami informacji gospodarczej. Także w uzasadnieniu do projektu ustawy podkreślano znaczenie, jakie dla rynku informacji gospodarczych powinno mieć uzyskanie dostępu do zasobów informacyjnych rejestrów informacji bankowej.

Należy pokreślić, iż zgodnie z powyżej wskazanym art. 105 ust. 4a Prawa bankowego instytucje, o których mowa w ust. 4 tego artykułu – tj. głównie Biuro Informacji Kredytowej – mogą, ale nie muszą udostępniać dane biurami informacji gospodarczej. Co więcej mogą dokonywać takiego udostępnienia w sposób wybiórczy w stosunku do jednego biura lub określonych biur a nie realizować tego w stosunku do innych. Sytuacja taka, mająca obecnie miejsce w praktyce wymiany informacji pomiędzy podmiotami zainteresowanymi, musi być oceniona negatywnie. Chociaż w literaturze pojawiły się głosy opowiadające się za słusnością fakultatywnego udostępniania danych, wskazujące na słusność takiego rozwiązania w świetle konstytucyjnej za-

sady swobody prowadzenia działalności gospodarczej, zawartej w art. 20 Konstytucji, to jednak nie mogą być one uznane za zasadne. Stwierdzić bowiem należy, że zasada ta nie ma charakteru absolutnego i podlega ograniczeniom określonym w konstytucji, ale przede wszystkim powinna być interpretowana w świetle konstytucyjnej zasady równości.

Konstytucyjna zasada równości, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem i poglądami doktryny, polega na tym, że wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się daną cechą istotną w równym stopniu, powinny być traktowane równo, tj. bez różnicowań zarówno faworyzujących, jak i dyskryminujących. Zarazem z zasadą równości nie kłóci się odmienne traktowanie podmiotów prawa, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej. Zdaniem Trybunału „badając zgodność regulacji prawnej z konstytucyjną zasadą równości, należy ustalić, czy zachodzi podobieństwo określonych podmiotów”. Zatem kluczowe znaczenie będzie miało tu określenie kategorii podmiotów podobnych, posiadających określone cechy prawnie relewantne. Cech te nie mogą być zarazem ujęte zbyt ogólnie.

Nie ulega wątpliwości, że możliwość udostępniania zasobów informacyjnych rejestrów informacji bankowej tylko wybranemu lub wybranym biurami informacji gospodarczej, w sytuacji, gdy ich sytuacja prawna – podstawa działania – pozostają tożsame, jest sprzeczne z zasadami konstytucyjnymi odnoszącymi się do zasad prowadzenia działalności gospodarczej.

Także w toku prac legislacyjnych krytykowano uznaniowy charakter udostępniania danych przez rejestry informacji bankowej biurami informacji gospodarczej na podstawie art. 105 ust. 4a Prawa bankowego.

Podkreślenia wymaga także fakt istnienia w obowiązującym porządku prawnym braku symetrii wzajemnych praw i obowiązków rejestrów informacji bankowej oraz biur informacji gospodarczej, co powinno być kwestionowane w świetle powyżej wskazanego art. 20 Konstytucji. Zgodnie

**PODKREŚLENIA WYMAGA
FAKT ISTNIENIA
W OBOWIĄZUJĄCYM
PORZĄDKU PRAWNYM
BRAKU SYMETRII WZA-
JEMNYCH PRAW I
OBOWIĄZKÓW REJESTRÓW
INFORMACJI BANKOWEJ
ORAZ BIUR
INFORMACJI
GOSPODARCZEJ,
CO POWINNO BYĆ
KWESTIONOWANE
W ŚWIETLE POWYŻEJ
WSKAZANEGO ART. 20
KONSTYTUCJI.**

W OBECNYM STANIE
PRAWNYM BRAK JEST
PRZEPISÓW W SPOSÓB
DOSTATECZNY
REGULUJĄCYCH
PRZEKAZYWANIE
INFORMACJI
GOSPODARCZYCH
POMIĘDZY
BIURAMI INFORMACJI
GOSPODARCZEJ.

bowiem z art. 22 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych biuro ujawnia informacje gospodarcze o zobowiązaniach dłużników będących konsumentami innym biurom oraz instytucjom, o których mowa w art. 9 lub w art. 13, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji. Owe ujawnianie, zgodnie z regułami interpretacyjnymi, ma w tym wypadku charakter obligatoryjny, natomiast w przypadku podmiotów działających w oparciu o art. 105 ust. 4 ustawy ujawnianie ma charakter fakultatywny.

Kierunek planowanych zmian legislacyjnych

Problemy wynikające ze stosowania ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, w tym luki prawne utrudniające funkcjonowanie systemu, powinny być niezwłocznie usunięte przez ustawodawcę. Służyłoby to zwiększeniu funkcjonalności systemu przyczyniając się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Naprzeciw tym oczekiwaniom wychodzi procedowany obecnie projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności (dalej: ustawa o ułatwieniu dochodzenia wierzytelności). Projekt, zamieszczony na stronach Rządowego Centrum Legislacji, jest jeszcze we wstępnej fazie procesu legislacyjnego. Został on umieszczony pod pozycją UD96 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

W projekcie ustawy o ułatwieniu dochodzenia wierzytelności w art. 10 proponuje się rozległą, obejmującą 28 punktów, nowelizację ustawy z 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. W niniejszym opracowaniu zakres analizy zostanie ograniczony do projektowanych przepisów odnoszących się do wymiany informacji gospodarczych pomiędzy biurami informacji gospodarczej oraz pomiędzy biurami a instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe – Biurem Informacji Kredytowej.

W punkcie 5 art. 10 ustawy o ułatwieniu dochodzenia wierzytelności proponuje się dodanie art. 8a w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych. Zgodnie ust. 1 projektowanego przepisu Biuro jest obowiązane do przekazywania informacji gospodarczych w celu realizacji przez inne biuro wniosku, o którym mowa w art. 22a ust. 1. Przepis art. 22a, także będący propozycją nowelizacji, zakłada iż, wniosek do biura o ujawnienie informacji gospodarczych o podmiocie niebędącym konsumentem może dotyczyć także informacji przechowywanych w innym biurze. Przepis art. 22a zostanie omówiony w dalszej części opracowania.

Zgodnie z projektowanym art. 8a ust. 2 „biuro, w terminie 6 miesięcy od dnia zawiadomienia ministra właściwego do spraw gospodarki o podjęciu wykonywania działalności gospodarczej, zawiera z biurami, które wykonują działalność gospodarczą w dniu podjęcia wykonywania działalności przez to biuro, umowy o przekazywanie informacji gospodarczych w zakresie określonym w ust. 1. O fakcie zawarcia umowy biuro zawiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki”.

Zgodnie z uzasadnieniem do projektowanego przepisu istnienie kilku biur informacji gospodarczej i odrębnego rejestru kredytowego stanowi utrudnienie dla dokonywania oceny wiarygodności płatniczej kontrahenta. Obecnie podmiot zainteresowany uzyskaniem takich informacji musi zawrzeć odrębne umowy z każdym biurem, a do bazy kredytowej praktycznie nie ma dostępu (tylko jedno biuro oferuje taką usługę). Zdaniem projektodawcy informacje gospodarcze powinny być funkcjonalnie połączone w jeden system oceny wiarygodności płatniczej przedsiębiorcy. Nie sposób nie zgodzić się z takim twierdzeniem, szczególnie że jak stwierdzono w uzasadnieniu zmiana systemu ma na celu ustanowienie względnie taniego i prostego sposobu uzyskiwania kompleksowej informacji o wiarygodności płatniczej pojedynczego przedsiębiorcy, opartej o dane więcej niż jednego biura.

Zasadnicza zmiana proponowana w nowelizacji polega na wprowadzeniu obowiązku wymiany danych pomiędzy poszczególnymi biurami. Dopiero takie rozwiązanie da możliwość realizacji postulatów stworzenia taniego mechanizmu uzyskiwania całościowej informacji o wiarygodności płatniczej.

Niestety proponowana regulacja nie odnosi się do uzyskiwania danych z Biura Informacji Kredytowej. Jest to tym bardziej niezrozumiałe, że w samym uzasadnieniu stwierdzono, iż informacje gospodarcze powinny być połączone w jeden system, wymieniając w tym zakresie nie tylko biura informacji gospodarczej, ale także Biuro Informacji Kredytowej. Wobec powyższego proponowana nowelizacja ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych powinna zostać uzupełniona o zapisy włączające podmioty utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego w obligatoryjny system wymiany danych. Osiągnięcie tego skutku możliwe jest poprzez niewielkie zmiany legislacyjne polegające na nowelizacji treści art. 105 ust. 4a Prawa bankowego oraz rozszerzenie katalogu rejestrów, z których biura mogą otrzymywać dane, zawarte w propozycji nowego brzmienia art. 28 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych, zawartej w obecnie procedowanym projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu dochodzenia wierzytelności. W przypadku ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.) zmiana treści art. 105 ust. 4a polegać powinna na zastąpieniu słów „mogą udostępnić” słowem „udostępniają”. Nowelizowany przepis otrzymałby brzmienie: „4a. Instytucje utworzone na podstawie ust. 4 udostępniają, z zastrzeżeniem ust. 4a1 i 4a2, biurom informacji gospodarczej działającym na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. ...) dane w drodze teletransmisji.”.

W przypadku powyżej wskazanego art. 28 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych przepis ten powinien brzmieć:

„Art. 28. 1. Biuro jest uprawnione do otrzymywania danych z:

- 1) rejestru PESEL na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2016 r. poz. 722 i 352);
- 2) krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 855);
- 3) Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na zasadach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.);
- 4) Krajowego Rejestru Sądowego na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 687);
- 5) baz instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.)”.

Podsumowując należy stwierdzić, iż kierunki zmian zaproponowane w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności w zakresie zmiany ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych realizują postulaty zgłaszane przez przedsiębiorców. Zarazem istnieje konieczność rozszerzenia katalogu podmiotów zobowiązanych do udostępniania danych o wiarygodności płatniczej kontrahenta o Biuro Informacji Kredytowej, między innymi w celu usunięcia potencjalnej niezgodności obecnej regulacji z postanowieniami Konstytucji RP.

**NALEŻY STWIERDZIĆ,
IŻ KIERUNKI ZMIAN
ZAPROPONOWANE
W PROJEKCIE USTAWY (...) REALIZUJĄ POSTULATY
ZGŁASZANE PRZEZ
PRZEDSIĘBIORCÓW.**

W NIEMCZECH
DANE PRZECHOWYWANE SĄ
PRZEZ OKRES 3 LAT,
JEDNAK MOGĄ ZOSTAĆ
USUNIĘTE Z REJESTRU
WCZEŚNIEJ, PO PRZED-
STAWIENIU DOWODÓW
NA UREGULOWANIE
ZOBOWIĄZAŃ.

INFORMACJA GOSPODARCZA – PRZYKŁADY ROZWIĄZAŃ STOSOWA- NYCH W INNYCH PAŃSTWACH

Niemcy

Zagadnienie rejestrów informacji gospodarczych reguluje niemiecki Kodeks Cywilny. Rejestry dłużników prowadzone są przez 16 centralnych sądów egzekucyjnych, jeden w każdym z krajów związkowych. Funkcję centralnego sądu egzekucyjnego pełni wybrany sąd rejonowy znajdujący się na terenie landu. Informacje gromadzone w rejestrach mają charakter publiczny. Dane do rejestru wprowadzane są na podstawie informacji przekazywanych przez wydziały komornicze sądów. Wpisu do rejestru dokonuje się na wniosek komornika lub sądu upadłościowego.

Dane przechowywane są przez okres 3 lat, jednak mogą zostać usunięte z rejestru wcześniej, po przedstawieniu dowodów na uregulowanie zobowiązań. Przed dokonaniem wpisu sądy zobligowane są do zawiadomienia dłużnika o woli umieszczenia informacji nt. jego zadłużenia w rejestrze. Dłużnikowi przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu w terminie dwóch tygodni liczonych od momentu otrzymania z sądu informacji o planowanym wpisie.

Dostęp do danych gromadzonych w sądowych rejestrach jest płatny.

Oprócz rejestrów prowadzonych przez sądy funkcjonują rejestry prywatne, tworzone na podstawie przepisów prawa handlowego. Informacje mogą być do nich przekazywane wyłącznie za zgodą zainteresowanego, po wystosowaniu uprzednio dwóch wezwań do zapłaty.

Największą popularnością cieszy się rejestr dłużników zwany *Schufa* (*Schutzgemeinschaft für allgemeine Kreditsicherung*, w tłumaczeniu: Wspólnota Ochrony Ogólnej Asekuracji Kredytowej). To prywatne przedsiębiorstwo oferuje swoim klientom możliwość skorzystania z tzw. *Schufa - Score*, tj. algorytmu, na podstawie którego

z dużym prawdopodobieństwem da się określić potencjalną wypłacalność danego podmiotu. Na tej podstawie gro przedsiębiorstw podejmuje decyzję o związaniu się umową z konkretnym konsumentem. Sprawdzanie konsumentów przy pomocy *Schufa - Score* jest powszechną praktyką np. dla operatorów telefonii komórkowej.

Czechy

Na rynku informacji gospodarczej funkcjonują cztery oficjalnie uznawane rejestry.

Największą popularnością cieszy się rejestr założony przez konsorcjum pięciu banków. Gromadzi on dane w zakresie historii kredytowej osób fizycznych i jest aktualizowany co miesiąc. Każda osoba fizyczna może uzyskać z rejestru wyciąg na swój temat. Dodatkowo, wszystkie działające w Czechach banki zobligowane są do przesyłania informacji o zobowiązaniach kredytowych przedsiębiorców (bez względu na formę prowadzenia działalności gospodarczej) do centralnego rejestru prowadzonego przez Czeski Bank Narodowy.

Osobny rejestr zarządzany przez prywatną spółkę prowadzony jest dla klientów instytucji niebankowych. Wpis z niego może uzyskać każda osoba fizyczna, jednak wyłącznie w zakresie danych na swój temat. Nie istnieje możliwość wnioskowania o informacje dotyczące podmiotu trzeciego. Również dla tego rejestru dane aktualizowane są co miesiąc.

Przyjęła się praktyka wymiany danych dotyczących dłużników pomiędzy bankami, instytucjami finansowymi i operatorami telefonii komórkowej, dokonywana w ramach specjalnie prowadzonego rejestru. Gromadzi się w nim dane o dłużnikach zalegających z płatnością kolejnych rat czy rachunków.

Z wyłączeniem rejestru prowadzonego przez Czeski Bank Narodowy podmiotami, które mogą zgłaszać dane do rejestrów, są instytucje, które zawarły ze spółkami prowadzącymi rejestr stosowną umowę. Rejestry funkcjonują bowiem wyłącznie na podstawie przepisów prawa handlo-

wego i są traktowane jako prywatne podmioty, nad którymi nie jest sprawowany żaden specjalny nadzór państwowy. Ze względu na silną specyfikację poszczególnych rejestrów trudno jednak mówić o działającej na rynku konkurencji.

Hiszpania

Bank Hiszpanii prowadzi publiczny rejestr, do którego trafiają dane przekazywane przez banki komercyjne i instytucje finansowe. W rejestrze umieszcza się informacje o wszelkich operacjach finansowych dokonywanych na rachunkach bankowych, kredytach, pożyczkach, gwarancjach bankowych etc. Wobec tak szerokiego indeksowania danych nie istnieje problem z uzyskaniem informacji o zaległościach finansowych poszczególnych podmiotów.

Oprócz powyższego rejestru na rynku funkcjonują rejestry prywatne, gromadzące dane w zakresie niespłaconych zobowiązań z różnych sektorów gospodarki. Podobnie jak w warunkach polskich, wpisu dokonuje się na wniosek wierzyciela dla nieuregulowanych zobowiązań wymagalnych. W rejestrze umieszcza się informacje o wiarygodnościach, dla których dokonano uprzednio wezwania do zapłaty i od powstania których nie upłynęło więcej niż 6 lat. Wpisu nie można dokonać dla zobowiązań dla których toczy się postępowanie przed sądem powszechnym bądź arbitrażowym.

Holandia

Zgodnie z holenderskim prawem kredytodawca musi zgłosić udzielenie kredytu do Biura Rejestracji Kredytów (*Bureau Krediet Registratie, BKR*). Takie rozwiązanie pozwala gromadzić w jednym miejscu dane nie tylko o zadłużeniu, ale również o czasowym wywiązywaniu się z należności kredytowych. W rejestrze gromadzi się informacje o kwocie kredytu, wysokości miesięcznej raty, terminów spłat oraz adresu kredytobiorcy. Kredytodawca zobowiązany jest do dostarczenia do BKR informacji o zmianie ww. danych, co służy ich bieżącej aktualizacji. W BKR gromadzone są wyłącznie dane dotyczące osób fizycznych.

BKR ma służyć zabezpieczeniu banków przed udzieleniem kredytów osobom niewypłacalnym. Dane umieszczane są w rejestrze na okres pięciu lat. Na podstawie zgromadzonych danych BKR wystawia poszczególnym kredytobiorcom swoiste oceny wiarygodności, wyrażane w systemie punktowym. Negatywna ocena praktycznie eliminuje konsumenta z możliwości uzyskania kredytu.

Każda osoba, której dane znajdują się w rejestrze może do nich uzyskać dostęp po uiszczeniu niewielkiej opłaty.

Irlandia

Bank Centralny Irlandii prowadzi Centralny Rejestr Kredytowy, powołany w drodze ustawy. Gromadzone są w nim informacje o kredytach udzielonych przez banki i inne instytucje do tego uprawnione. Konsumenti mogą uzyskać dane z rejestru nieodpłatnie, raz na 12 miesięcy. Częstsze uzyskiwanie informacji wiąże się z opłatami, podobnie jak korzystanie z rejestru przez przedsiębiorców.

Dodatkowo, banki komercyjne i towarzystwa finansowe prowadzą wspólnie Irlandzkie Biuro Kredytowe, pełniące funkcję rejestru dłużników zalegających z regulowaniem rat kredytów.

Słowacja

Kondycję słowackich przedsiębiorstw można zweryfikować w systemie *Register účtovných závierok*, którego bazy dostępne są powszechnie w Internecie. Choć nie zawierają one danych typowych dla informacji gospodarczych, to pozwalają zapoznać się ze sprawozdaniami finansowymi składanymi do odpowiednika polskiego KRS bez wychodzenia z domu, wyłącznie na podstawie numeru NIP. Istotną z punktu widzenia oceny potencjalnego kontrahenta może być również publikacja *Zoznam daňových dlžníkov*, zawierająca dane osób i przedsiębiorstw o znacznym zadłużeniu wobec słowackiego fiskusa. Ma to szczególne znaczenie w kontekście uprzywilejowania podmiotów publicznych przy egzekucji z majątku dłużnika.

**BANK HISZPANII
PROWADZI PUBLICZNY
REJESTR, DO KTÓREGO
TRAFIAJĄ DANE PRZEKAZY-
WANE PRZEZ BANKI
KOMERCYJNE I INSTYTUCJE
FINANSOWE.
W REJESTRZE UMIESZCZA
SIĘ INFORMACJE O WSZEL-
KICH OPERACJACH
FINANSOWYCH
DOKONYWANYCH
NA RACHUNKACH
BANKOWYCH.**

DLA ANGLII I WALII
POWOŁANA
ZOSTAŁA SŁUŻBA
DS. NIETYPLACALNOŚCI
DLA ANGLII I WALII (**IN-
SOLVENCY SERVICE OF
ENGLAND AND WALES**).
DO JEJ ZADAŃ NALEŻY
PROWADZENIE REJESTRÓW
NIETYPLACALNOŚCI OSÓB
FIZYCZNYCH, OGRANICZEŃ
WYNIKAJĄCYCH
Z UPADŁOŚCI (...) ORAZ
ZWIĄZANYCH Z UMORZE-
NIEM DŁUGÓW (...).

Belgia

W systemie belgijskim nie funkcjonują dostępne publicznie rejestry dłużników. Przy Narodowym Banku Belgijskim funkcjonuje rejestr gromadzący dane nadmiernie zadłużonych osób fizycznych, które rozpoczęły procedurę zbiorowego uregulowania długów. Baza nie jest jednak dostępna publicznie.

Estonia

Estoński rejestr działalności gospodarczej publikuje na stronie internetowej ariregister.rik.ee informacje na temat zakazu handlu nałożonego na podmioty o dużym zadłużeniu.

Anglia i Walia

Dla Anglii i Walii powołana została Służba ds. Niewypłacalności dla Anglii i Walii (*Insolvency Service of England and Wales*). Do jej zadań należy prowadzenie rejestrów niewypłacalności osób fizycznych, ograniczeń wynikających z upadłości (*bankruptcy restrictions*) oraz związanych z umorzeniem długów (*debt relief restrictions*). Rejestr niewypłacalności osób fizycznych zawiera dane o ograniczeniach wynikających z konkretnych zobowiązań bądź też prowadzo-

nego postępowania upadłościowego, porozumieniach zawartych pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami, i umorzeniach długów. Ten sam rejestr przeznaczony jest do gromadzenia danych w zakresie zadłużenia osób fizycznych jak i prowadzonych postępowań upadłościowych. Uzyskanie danych z rejestru jest bezpłatne. Można tego dokonać za pomocą Internetu, na stronie Służby ds. Niewypłacalności.

5. PODSUMOWANIE

- Na polskim rynku informacji gospodarczej funkcjonuje pięć niezależnych, konkurujących ze sobą biur informacji gospodarczej.
- Wykorzystując dane z prowadzonych rejestrów biura informacji gospodarczej oferują szereg produktów pozwalających dokonać oceny wiarygodności potencjalnego kontrahenta i sprzyjających dokonywaniu skutecznemu odzyskiwaniu należności.
- Działanie rynku informacji gospodarczej jest w Polsce uregulowane ustawowo od roku 2003. Od tego czasu przepisy w powyższym zakresie były wielokrotnie nowelizowane. Prace nad kolejną nowelizacją przepisów trwają również w chwili obecnej.
- Wśród wiodących problemów rynku informacji gospodarczej wymienia się brak obowiązku wymiany informacji pomiędzy biurami, co uniemożliwia pozyskanie kompletnych informacji o dłużcach i dłużnikach z BIG-ów i Biura Informacji Kredytowej.
- Znaczna część problemowych kwestii uwzględniona została przez autorów projektu konsultowanej obecnie nowelizacji przepisów. W projekcie znalazły się przepisy zmierzające do ujednoczenia rejestru pozwalającego oceniać wiarygodność kontrahentów czy obligujące biura do wzajemnej wymiany informacji. Katalog podmiotów zobowiązanych do udostępniania danych w powyższym zakresie nie obejmuje jednak Biura Informacji Kredytowej, co może skutkować naruszeniem przepisów konstytucji.

INSTYTUT JAGIELLOŃSKI

jest niezależnym ośrodkiem analitycznym,
centrum wymiany poglądów i budowania strategii.

PRZYŚWIECA NAM IDEA PODNOŻENIA ZNACZENIA POLSKI I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE.

Wybór nazwy nie był przypadkowy. Dzięki dynastii Jagiellonów szerzono takie ponadczasowe wartości, jak godność człowieka i rodziny, równowagę praw i obowiązków, wolność osobistą i narodową, poszanowanie tradycji i wspólnego dobra. Efektem ich działań była znacząca poprawa jakości życia publicznego, kulturalnego, naukowego i gospodarczego.

Dziś spuścizna ta może stanowić inspirację do rozwoju narodów, naszego regionu oraz współpracy między nimi. Ważnym aspektem naszej misji jest także wspieranie przedsiębiorczości i rozwoju technologicznego, co wpłynie pozytywnie na poprawę konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, które potrzebują doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

INSTYTUT JAGIELLOŃSKI
www.jagiellonski.pl

ul. Marszałkowska 84/92 lok. 115
00-514 Warszawa

Kontakt do mediów:
Wojciech Jakóbk
Tel. (+48) 509 404 516
Fax. (+48) 22 256 26 05
e-mail: instytut@jagiellonski.pl